

EMPORDA FEDERAL

Terra de llibertat Jo'n dia del EMPORDA en una sola paraula.

Preus de subscripció
 Figueres 1 pta. trimestre.
 Fora. 1'25 »

Setmanari d' U. F. N. R.

Número solt 10 cents.
 » atrassat 20 »

Redacció y Administració: Carrer d' En Joan Maragall, n.º 8.

Any VII

Figueres 27 d' Octubre de 1917.

Núm. 349.

COMPRANT en els GRANS MAGATZEMS PUIG PARIS estalviareu diners

SASTRERIA A MIDA

Especialitat en trajes fets per a Home i Nen a preus baratissims

ABRICS GRAN NOVETAT

SECCIONS ESPECIALS DE

Camises.	Panyeria.
Corbates.	Forreria.
Camisetes.	Bisuteria.
Calsotets.	Petaques.
Mitjons.	Carters.
Lligues.	Guants.
Elásticos.	Cigarrerres.
Maillots.	Boquilles.
Mocaduria.	Garibaldines.
Guarda-pols.	Perfumeria.
Mantes.	Fotografies d' art.
Velluts.	Objectes per a regal

LA CASA QUE TE I VEN MES BUFANDAS PREU FIXE

El bon govern de la ciutat

El nostre partit, al cap de vint anys de governar la ciutat, avui continua presentant-se a la lluita per a continuar governant. I va a la palestra amb l'esperit mes jove que mai.

La seva llarga vida, les desercions i les traïcions dels que abans eren dels nostres i avui ajuden al govern den Dato, no han conseguit atuir-lo, com esperaven els enemics. En els anys qui acaben de passar, com ja deiem l'altre dia, els nostres regidors han iniciat una nova era de reformes en sentit material i espiritual, Els Cursets Agrícols, el Parc-bosc, les cloaques, les subvencions per a ponts y carreteres, el telefon, la Biblioteca Popular, l'empréstit.... Tot aixó demostra aquell esperit jove de que hem parlat.

Els regionalistes, en el seu manifest, ja regoneixen quelcóm d'aixó no obstant i que, en termes generals, ens acusen de no haver fet res durant molt temps. Obliden que en aquell temps, el nostre Ajuntament pagava vint mil pessetes anyals precisament per a cultura o sia per l'Institut. Aixó, fossin quins fossin els fruits de l'ensenyança oficial, era un veritable sacrifici per la cultura, fill, naturalment, de l'esperit provinciá que

imperava en la passada centuria i que encare conserven avui alguns firmants del manifest regionalista entusiasmats amb certa demanda al poder central.

També son injustos els regionalistes al parlar de les divisions del nostre partit. La divissió, es, de sobres sabut que te la principal causa en la qüestió dels consums. La conducta del nostre partit, en aquesta qüestió, qui ha sacrificat la fácil popularitat en be de l' Hisenda Municipal, qui ha posat en greu perill la seva existencia i predomini pel be de la ciutat, per els de la Lliga «polítics sensats» i «práctics» hauria de mereixer elogis.

Un difunt regidor antifederal digué un dia a un amic nostre: «Eso de la substitución de los consumos, claro que sería un desastre. Pero nosotros hemos de tomarla por bandera».

Doncs, el nostre partit, ha fet tot lo contrari. Abans que defensar una reforma desastrosa s'ha jugat la vida. Pocs partits, pocs polítics dels que fins avui dia coneixém, haurien observat una conducta tant enlairada!

Aquí tenen als Giralt i cacic Cusi que després d'haver qualificat de dolenta la substitució i haver treballat en contra, mes tart, per un grapat de

vots, s'han posat de la banda dels del carrer den Lasauca.

Aixis es com entenen la política certa gent. Aixis no hi hem obrat mai nosaltres i ens en podem alabar. I ens en hem d'alabar.

Passant balanç

Quan va constifirse l'Ajuntament, els concellers de la minoria monárquica manifestaren que estaven disposats a treballar pel be de la ciutat i deixar la política de banda. També han dit alguna vegada, els de la minoria, que n' el municipi no s'ha de fer política. I aixó que s'una tonteria que la diuen tots els senyors Esteves, especialment aquells que amb la seva adquisencia apoen totes les disbauxes del poder constituít, els de la minoria no sols no ho han complert sino que han fet tot lo contrari.

En els municipis, com en totes les corporacions democrátiques, s'hi ha de fer política. Pero s'hi ha de fer política d'ideals i beneficosa per a el be general. Lo que no s'hi ha de fer es política dolenta, política inútil per a el be comú, política d'odis, política d'aquella que no té altre fi que moure raons, política caciquista, l'única política, en fi, que han demostrat saber fer els López, Pascal,

Moragas i demés. Aquesta si que no s'ha de fer en el municipi ni en lloc.

Passis els ulls a l'acció desplegada pels regidors de la minoria. Tot lo molt que han enraonat, les actituds a voltes violentes que han volgut pendre, només han tingut un fi: fer la contra a la majoria. No han sabut senyalar cap altre ideal, cap altre camí que l' de portar la contraria.

Ni ensenyances agrícoles, ni terrenys per a esbarjo, ni telefon, ni biblioteca, ni empréstit; res d'aixó ha tingut cap valor per els nostres adversaris davant la perspectiva de poguer fer l'oposició, posant per tota orientació, per tot ideal, l'estalviar diners.

Com que ells son tant curts de gambals, els horitzons de la seva inteligencia son tant estrets, el seu sentiment está tant envenenat per odis o envejes de grupu polític, el seu concepte de la vida pública es tant migrat, que 'ls hi ha semblat que predicant l'estalvi de diners davant de tota millora, per grandesa espiritual i material que aquesta obra tingui, el poble ha de preferir l'estalvi de diners que les millores, que l' telefon, que la Biblioteca que l'obra de renovació de l'empréstit.

Afortunadament, la massa general del poble, está a mes alsaria que aquesta minoria dels seus representants.

Llissóns de repàs

El Partit Federal i els consúms.

A Sant Feliu de Guixols amb els consúms, en part, ha passat quelcòm semblant a lo de Figueres.

Allà, els federals, que també governen en el municipi, varen acordar la substitució immediata *fulminant*, dels consúms.

Fets els presupostos i repartiments substitutius, es va armar una brega per part dels contribuents que donà lloc a que 'ls presupostos i repartiments substitutius no regessin. Els republicans varen desistir de la substitució i el Partit Federal Nacionalista Republicà va aprobar la conducta dels seus representants. Però si allà hi hagués hagut uns senyors protestants desitjosos d'adquirir una popularitat que no 'ls hi dona la religió, si allà hi hagués anat a caure un Noi de Bascara o un Grana de Vago, si allà hi hagués hagut algun federal desitjós d'adquirir glòria i proclamar-se l'únic *amigo del pueblo*, també s'hauria armat la guerra civil dintre del partit popular, doncs a tot arreu d'Espanya hi ha una part de poble que 's deixa avarar per qualsevol que cridi.

Però a Sant Feliu, tots els homes del partit popular degueren comprendre que malgrat lo que 's bonic aixó de «fora consúms!» valia més no deixar caure el govern del poble en mans de gent monàrquica i caciquista. Allà encare, també tenen consúms i governen els federals, els quals es deuen tenir per molt més autèntics que 'ls que aquí voten al cacic i defensen l'alcalde den Dato.

Els motius veritables de la discòrdia.

L'exemple tant eloqüent de Sant Feliu, de que 'm parlat abans, al comparar-lo amb lo succeït a Figueres, ens demostra que, aquí, dintre d'aquella tant compacta força popular que tenia el republicanisme s'hi ha ficat lo que vulgarment en diem «la bruixa».

Ficats, tu republicà de Figueres, com d'una banda entre 'ls que sostenen el govern federalista en la ciutat, hi han els mateixos que 'l sostenen abans de la discòrdia. Les noves figures que hi han son efecte de l'unió nacionalista, feta abans de les actuals divisions, les noves cares que hi han son efecte de la renovació dels que pugen i repara com entre 'ls que constantment prediquen i encenen encare mes la discòrdia hi veuràs els eterns enemics del partit federal, Torroellas, López, Fonsos i Monegals. Els qui governen avui, ja governaven air amb els vots de tot el partit federal.

Els que combaten avui el govern republicà, tot dient-se mes federals que 'ls altres, si no hi hagués la discòrdia no serien vistos, no serien *personatjes*.

Les despulles de la vella «xanfaina».

No fa pas tants anys que existia un grupu compost de republicans dissidents del Centre Federal i de gent enemiga d'aquella casa que se 'l nomenava la Xanfaina.

En unes eleccions municipals, en Pascal, en el *seno* de la Comissió electoral, preferia una coalició amb els nacionalistes republicans abans que fer-la amb la colla de la Xanfaina, la colla dels López i demés *antifederals*.

FIGUERENCS:

La generositat d'un digníssim patrici, fa que sigui propera la reforma i embelliment de la nostra Rambla.

An aquesta obra de ciutadania tenen el deure de contribuir-hi tots aquells que se sentin honorats amb el nom de figuerencs. Tots devém contribuir a la Festa de la flor a benefici de la reforma de la Rambla.

Cadascú a mida de les seves forces ha de contribuir a l'embelliment de la nostre ciutat. Que ningú negui la seva almoïna a la ciutat ni a les gentils damiseles que captarant demà diumenge, dia 28, en pro de la bellesa ciutadana.

Que la Festa de la Rambla sia l'expressió dels anels de tot un poble per a el progrés i avenç de Figueras.

Però es desfeu aquella Xanfaina; es reorganitzà el Federalisme al formar-se l'U. F. N. R. i ara les despulles d'aquella agrupació xanfainera o sia els eterns enemics del Partit Federal, els constants perturbadors del republicanisme empordanés, han ingressat en el «Centro Federal» o en la seva sucursal, el Centre mal nomenat *Radical*.

I aixís es dona el cas estrany de que 'n la política del antic Centre Federal, llevat den Pascal capgirat en favor den Moragas i Cusi, hi ha tots els mes rabiosos enemics dels temps den Bofill. Allí els Torroellas, Fonsos, Monegals, allí un altre gent que sempre lluitava en favor dels monàrquics; allí els protestants López fent el joc del clericalisme catòlic.

Per aixó, avui, la nostra entitat, el Partit Federal Nacionalista Empordanés, vulgues no vulgues es la continuació del vell Partit Federal.

Aquesta es la realitat incontrovertible, i prou.

J. SANS I ROQUER

ADVOCAT

Gestió i tramitació dels préstecs amortitzables de 5 a 50 anys del Banc Hipotecari d'Espanya al 5 per 100 anyal.

Compra-venta de finques rústiques i urbanes en totes les poblacions de la Comarca.

Cervantes, 25 (avans S. Pau). —FIGUERES.

La Festa de la Rambla

D'alguna manera em d'anomenar aquesta serie d'actes en pro de la reforma de la nostra Rambla.

Tots aquets actes diversos: sessió Cinemàtica en la Sala Edison, vetllada artística en el Teatre El Jardín, Festa de la Flor en nostre Rambla, son tres modalitats d'una mateixa festa i l'expressió d'un amor envers Figueras. Perquè no ho dirém mai prou que l'embelliment del nostre magnífic saló ciutadà es obra d'un sol home, la ponderació de quina generositat no serà mai prou feta.

Don Carles Casades de Codol qu'en sos viatjes per terres europees ha fruit del dolç benestar d'uns passeigs magnífics i soperbament arranjats, ansia per a la nostra Figueras, un passeig que sia model i enveja de ciutats catalanes i per aixó lograr, no estalvia ni diners ni esforços. La seva persona que podia restar quieta i tranquila en la tebior de la llar, se desviu per a interessar a tothom a l'obra regeneradora de la nostra estética urbana. I aixó ho fa, mogut per un lligitim orgull: el d'esser figuerenc.

Quin serà el figuerenc, que al menys per propia dignitat no cooperi, segons els seus medis a l'embelliment de Figueras?

La Vetllada artística del Teatre Jardín donarà la prova de la vitalitat del nostre poble.

La Festa de la Flor que tindrà lloc durant la tarde del diumenge dia 28, ja de mostrarnos si som dignes de dirnos Figuerencs.

En la sessió de Cine que tingué lloc el passat dissabte en la Sala Edison se recaudàren, deduits gastos unes dues-centes cinquanta pessetes.

La vetllada artística que se celebrará aquesta nit en el Teatre El Jardín promet esser un veritable aconxeïment. Com ja anunciavem en el nostre passat nombre, se representarà la llorejada obra *Don Juan Tenorio* desempnyant el principal paper l'intel·ligent aficionat D. Leonci Garcia, secundat per un estol de distingits aficionats, entre ells recordém als Srs. Geli (D. Tomás i D. Bruno), Antich, Garcia, Bassagañas, Teixidor, etc. i amb la col·laboració de artistes barcelonines.

En el segon, quart i sisé intermedi el sexteto que dirigeix l'aplaudit virtuos D. Lluís Bonaterra executarà Cavalleria Rusticana, Manon i Sansone e Dalila.

Ademés i en honor a D. Carles Casades, l'eminent poeta i aplaudit dramaturg D. Eduardo Marquina recitarà durant el quart intermedi la seva poesia *Por la nueva Rambla* composta especialment per a aquesta vetllada. Aquesta poesia editada per EMPORDA FEDERAL se repartirà entre 'ls assistents a la festa.

La valua dels elements que prenen part en aquesta Vetllada i els fins a que se destinen els cabals recaudats, fa esperar qu'el Teatre Jardín contarà la vetlla d'avui, com un dels seus plens mes complerts.

En la Festa de la Flor que tindrà lloc demà diumenge en la nostre Rambla hi pendrán part els chors Germanor Empordanesa i La Erato.

Les peces que executarà el primer junt amb la cobla d'en Pep son, Himne de la Senyera, Sota del Olm i Patria nova.

Entre les belles damiseles que captarant per la bellesa de la Rambla s'hi contenen les senyoretas Paquita Moradell, Rosita i Angelita Soler, Clarita Ros, Conxita i Pilar Contelacoste, Matilde Vives, Agna Cusi, Maria Diaz, Matilde i Ramona Montsalvatje, Srtes. Guillaumet, Lolita Jaume, Anita Montoliu, Tresa Graupera, Quimeta Llansó, Soledad Dorca, Angel de Ros, Elena Alegret, Flor i Elena Guerrero, M. Luz Diaz-Grande, senyoretas Gusó, Maria Costa, Agnes Sagols, Consuelo Pous, Maria Codina, Maria Pascual, senyoretas Reinal, senyoretas Estela, Carme Llanusa, Gertrudis Fuster, etc. etc.

Confíem esperançats en tanta bellesa, convençuts en que ningú podrà resistir-se a contribuir a l'embelliment de la nostre Figueras,

La vinenta lluita

Sembla que serán tres les candidatures que lluitarán: La republicana nacionalista, la regionalista i la de barreja alentorn del representant den Dato, a l'entorn de l'Alcaldia de real orde den Moragas.

Els republicans nacionalistes ofereixen la continuació del seu govern liberal catalanitzant, d'honrada administració que no han pogut entelar els seus detractors malgrat les seves investigacions mal intencionades i les seves mentides; ofereixen, ademés, els federals de sempre, els republicans nacionalistes, la continuació d'una obra de reformes ja iniciada. Els regionalistes, vindrán a ser, creiem nosaltres, uns col·laboradors a l'obra catalanitzant i de reformes materials i de cultura ja comensada pels nostres. Però els regionalistes, gent de dreta en sa major part, vindrán a ser uns contraris de l'actuació laica en el municipi, de la natural separació entre l'Esglesia i l'Estat municipal; ja per aixó en el seu manifest ens qualifiquen de *sectariss*. D'aquí que entre ells i nosaltres —i aném a parlar amb claretat i noblesa, com sempre—hi ha certes afinitats, certes coincidencies en catalanisme i en orientació cultural i de reforma material, però en política, religió i sociologia, entre ells i nosaltres hi ha grans discrepencies de fet; perquè ells gairebé sempre es declaren indiferents en aquestes materies.

I es clar que entre una gent d'una immoralitat política repugnant, que bo dient-se republicana, serveix al cacic Cusi, a la política den Dato, que no te cap ideal, que per tota actuació en el municipi es dedica a posar entrebancs a les obres de millora material i espiritual, que tots els seus afany consisteixen en destruir l'antigua democracia republicana; entre aquestos, la actuació dels quals ja resulta completament de dreta i els regionalistes col·laboradors nostres en catalanisme, cultura i millores materials, preferim mil voltes aquestos.

Heus-aquí lo que pensém.

Col·legi Ramis

Primera ensenyança complerta, eminentment práctica.—Solfeig.—Francés.—Teneduria de llibres.

Conferencies per a joves i senyoretas de 11 a 12 demati, i de 5 a 6, 6 a 7, 7 a 8 i 8 a 9 tarde.

Botó de mostra

Temps enrera en sessió consistorial es va tractar—no recordém ara si 's va pendre o no acort formal—de que 'l Secretari, en virtut d'una disposició legal havia de fer una memoria anyal dels assumptes municipals.

El *Patufet* del noi dels protestants, ara, amb la mala fe i falla de noblesa que 'l caracteritza, diu que la memoria l'havia de fer l'Alcalde Sr. Pujulá.

Una gran part de les coses que diu el periódic del cacic, son falsejades per l'istil d'aixó de la memoria. Nosaltres no 'ns volém pas donar la pena de desmentir-les.

Uns tipus aixís, que tinguin en les lluites polítiques aquest poc escrúpul de falsejar les coses, per a fer un argument contra l'adversari, be mereixen que se 'ls tracti de certa manera i que se 'ls prengui, com diuen els castellans «por el pito del sereno.»

CAMILO.

Rosalía Aguadé de Martí.—Professora de 1.ª Enseñanza. Se ofrece para dar lecciones, bordar y confección de ropa blanca, en su casa y a domicilio. Calle de la Junquera, 5, 2.º

BAR «EL VERMOUTH TORINO»

DE

J A I M E R O U R A

SIRVE TODA CLASE DE APERITIVOS DE LAS MEJORES MARCAS

Casa especial del Vermouth

MARTINI ROSSI de Torino

es el mejor y el más higiénico

PRECIOS SIN COMPETENCIA

8, Subida al Castillo, 8.—FIGUERAS

BANCA Y CAMBIO

DE

J. Ferrán y Galter

(Sucesor de Miguel Coldecarrera)

Compra y venta de valores, pago de cupones, descuentos de letras, giros sobre París y plazas de España, cambio de monedas, cuentas corrientes, depósitos de metálico y de títulos en custodia, etc. etc.

Calle Vilafant, 2 y 4.—FIGUERAS

RECADERO

DE

FIGUERAS A PERPIGNAN y vice-versa

Admite comisiones los Jueves y Domingos en el «Café Bar Parisián», Rambla, y calle de Perelada, 13, Figueras. En Perpignan, Rue Grande San Martin, 71.

NO COMPREU MOBLES

sense visitar primer el gran magatzem

EL 24

— DE —

ESTEVE VILANOVA

Carrer Ampla, 24.—FIGUERAS

Solidesa, elegancia, baratura.—Exposició permanent.

Por

10 céntimos...

pueden mineralizar Vdes. mismos, instantáneamente el agua de mesa, haciéndola alcalina y litinada, ligeramente gaseosa, digestiva, muy refrescante y agradable, aun pura Basta para ello hacer disolver en un litro de agua potable un saquito de

LITHINÉS del D' GUSTIN

El agua así mineralizada constituye el régimen indispensable para preservar las enfermedades y curar las afecciones de los riñones, vejiga, hígado, estómago, intestinos

Cada caja contiene 12 paquetes para hacer 12 litros de agua mineral.

Dipositari únic per a Espanya: **M. DALMAU I OLIVERAS**

Fasseig de l'Industria, 14.—BARCELONA.

Grandes Talleres de Pintura y Dorados

Y

Enseñanza de Dibujo y Pintura

DE

ENRIQUE CASADEVALL

Horno Bajo, núm. 8.—FIGUERAS

EXPOSICION PERMANENTE

Desde 1.º Octubre han empezado las clases de Corte y Confección

EN LA

Academia Parisien sistema MARTI

UNICA EN LA COMARCA

Profesora, P. GUSO CARRE

Caamaño, núm. 2, principal.—FIGUERAS.

SEÑORAS

Si quieren conservar la tersura del cutis y evitar la molestia y mal olor de los sudores locales usen a diario

HERMOSANELFA

CABALLEROS

El único antiséptico que evita infecciones por la piel después de afeitarse y cura los granos es la

HERMOSANELFA

No olviden nunca pedir en las peluquerías pulverizaciones ó masajes con

HERMOSANELFA

DOCTORES

Para las enfermedades de la piel, higiene de la boca, curación de heridas, llagas, por antiguas que sean, quemaduras, etc.

HERMOSANELFA

AL POR MAYOR:

Farmacia de Luis Figa y Bigas

LLANSA

ENCARGOS EN FIGUERAS:

AGUSTIN PUIG, S. Vicente, 12.

I. CARLOS MERCIER

Sucesor de ESTEBAN POMÉS

Fábrica de Pastas finas para sopa

Calle Nueva, núm. 6 y Blanch núm. 1

Teléfono, núm. 52

FIGUERAS.—(Provincia Gerona)

Fábrica de Hielo

Cámara Frigorífica

para detalles y condiciones

DIRIGIRSE A LA FÁBRICA

Calle Concepción, 17

Teléfono, núm. 71

FIGUERAS

«El Eco de la Moda»

NARCISO FONT

SASTRE-MODISTO

Plaza Constitución, 4 y Portella, 1.—FIGUERAS

Corte y confección elegantes.—Especialidad en trajes de Señora y de ceremonia.—Gran esmero en todos los trabajos.